Vizsgatételek - 2016. tavaszi félév

Lineáris programozás

- 1. Az optimális hozzárendelés problémája, Egerváry algoritmusa.
- 2. A lineáris programozás alapfeladata, kétváltozós feladat grafikus megoldása. Lineáris egyenlőtlenségrendszer megoldása Fourier-Motzkin eliminációval.
- 3. Farkas-lemma (két alakban). A lineáris program célfüggvénye felülről korlátosságának feltételei.
- 4. A lineáris programozás dualitástétele (két alakban). A lineáris programozás alapfeladatának bonyolultsága (biz. nélkül).
- 5. Egészértékű programozás: a feladat bonyolultsága, korlátozás és szétválasztás (Branch and Bound). Totálisan unimoduláris mátrix fogalma, példák. Egészértékű programozás totálisan unimoduláris együtthatómátrixszal (biz. nélkül).
- 6. A lineáris és egészértékű programozás alkalmazása páros gráfokra és intervallumrendszerekre: Egerváry tétele, intervallumrendszerek egyenletes színezése.
- 7. A lineáris és egészértékű programozás alkalmazása hálózati folyamproblémákra: a maximális folyam, a minimális költségű folyam és a többtermékes folyam feladatai, ezek hatékony megoldhatósága a tört-, illetve egészértékű esetben.

Matroidok

- 8. Matroid definíciója, alapfogalmak (bázis, rang, kör). Példák: lineáris matroid (mátrixmatroid), grafikus matroid, uniform matroid. A rangfüggvény szubmodularitása.
- 9. Mohó algoritmus matroidon. Matroid megadása rangfüggvényével, bázisaival (biz. nélkül). Matroid duálisa, a duális matroid rangfüggvénye.
- 10. Elhagyás és összehúzás. Matroidok direkt összege, összefüggősége. T test felett reprezentálható matroid duálisának T feletti reprezentálhatósága.
- 11. Grafikus, kografikus, reguláris, bináris és lineáris matroid fogalma, ezek kapcsolata (ebből bizonyítás csak a grafikus és reguláris matroidok közötti kapcsolatra), példák. Fano-matroid, példa nemlineáris matroidra. Bináris, reguláris és grafikus matroidok jellemzése tiltott minorokkal: Tutte tételei (biz. nélkül).
- 12. Matroidok összege. k-matroid metszet probléma, ennek bonyolultsága $k \geq 3$ esetén.
- 13. A k-matroid partíciós probléma, ennek algoritmikus megoldása. A 2-matroid-metszet feladat visszavezetése matroid partíciós problémára.
- 14. k-polimatroid rangfüggvény fogalma. A 2-polimatroid-matching probléma, ennek bonyolultsága, Lovász tétele (biz. nélkül).

Közelítő és ütemező algoritmusok

- 15. Polinomiális időben megoldható feladat fogalma, példák. Az NP, co-NP, NP-nehéz és NP-teljes problémaosztályok definíciója, viszonyaik, példák problémákra valamennyi osztályból. NP-nehéz feladatok polinomiális speciális esetei: algoritmus a maximális független ponthalmaz problémára és az élszínezési problémára páros gráfokon. Additív hibával közelítő algoritmusok speciális pont-, illetve élszínezési problémákra.
- 16. A Hamilton-kör probléma visszavezetése a leghosszabb kör probléma additív közelítésére. k-approximációs algoritmus fogalma, példák: két-két algoritmus a minimális lefogó ponthalmaz keresésére és a maximális páros részgráf keresésére. Minimális levelű, illetve maximális belső csúcsú feszítőfa keresése. Approximációs algoritmus az utóbbi feladatra (biz. nélkül).
- 17. A minimális lefogó ponthalmaz visszavezetése az általános utazóügynök probléma k-approximációs megoldására. Közelítő algoritmusok a metrikus utazóügynök problémára, Christofides algoritmusa.
- 18. A Hamilton-kör probléma visszavezetése az általános utazóügynök probléma k-approximációs megoldására. Közelítő algoritmusok a mtrikus utazóügynök problémára, Christofides algoritmusa.

- 19. Teljesen polinomiális approximációs séma fogalma. A részösszeg probléma, bonyolultsága. Teljesen polinomiális approximációs séma a részösszeg problémára.
- 20. Ütemezési feladatok típusai. Az $1|prec|C_{max}$ és az $1||\sum C_j$ feladat. Approximációs algoritmusok a $P||C_{max}$ feladatra: listás ütemezés tetszőleges sorrendben, éles példa tetszőleges számú gép esetére. Approximációs algoritmus a $P|prec|C_{max}$ feladatra (biz. nélkül), példák: az LPT sorrend, illetve a leghosszabb út szerinti ütemezés sem jobb, mint $(2-\frac{1}{m})$ -approximáció. A $P|prec, p_i = 1|C_{max}$ feladat, Hu algoritmusa (biz. nélkül).

Megbízható hálózatok tervezése

- 21. Globális és lokális élösszefüggőség és élösszefüggőségi szám fogalma, Menger irányítatlan gráfokra és élösszefüggőségre vonatkozó két tétele (biz. nélkül). $\lambda(G)$ meghatározása folyamatok segítségével négyzetes és lineáris számú folyamkereséssel.
- 22. $\lambda(G)$ meghatározása összehúzások segítségével, Mader-tétele, Nagamochi és Ibaraki algoritmusa.
- 23. Minimális méretű 2-élösszefüggő részgráfok keresése. A probléma NP-nehézsége, Khuller-Vishkin algoritmus (biz. nélkül).

Hálózatelméleti alkalmazások

- 24. Kirchoff tételei a klasszikus villamos hálózatok analízisére.
- 25. Kirchoff eredményeinek általánosítása transzformátorokat vagy girátorokat is tartalmazó hálózatokra (biz. nélkül). Algoritmusok a feltételek ellenőrzésére.
- 26. Kirchoff eredményeinek általánosítása: szükséges feltétel tetszőleges lineáris sok-kapukat is tartalmazó hálózatok egyértelmű megoldhatóságára. Villamos hálózatok duálisa.

Statikai alkalmazások

- 27. Rúdszerkezetek, merevségi mátrix, merevség, egyszerű rácsos tartók, Cremona-Maxwell diagramok.
- 28. Minimális merev rúdszerkezetek általános helyzetben, Laman tétele (biz. nélkül), Lovász és Yemini tétele.
- 29. Síkbeli négyzetrácsok és egyszintes épületek átlós merevítése.

Jó tanulást!

Témakörök: Farkas-lemma (két alakban). A lineáris program célfüggvénye felülről korlátosságának feltételei.

Farkas-lemma 1.

Tetszőleges A, b esetén az alábbi rendszerek közül pontosan az egyiknek van megoldása:

- $-(1) Ax \leq b$
- $-(2) yA = 0, y \ge 0, yb < 0$

Farkas-lemma 2.

Tetszőleges A, b esetén az alábbi rendszerek közül pontosan az egyiknek van megoldása:

- $-(1) Ax = b, x \ge 0$
- $-(2) yA \ge 0, yb < 0$

Megjegyzés: a tétel (1) állítása felfogható egyenlőtlenség rendszerként is: $Ax \leq b$, $(-A)x \leq (-b)$, $(-E)x \leq 0$. Erre is alkalmazható a Farkas-lemma 1. alakja.

Következmény

Tetszőleges A, b esetén az alábbi rendszerek közül pontosan az egyiknek van megoldása:

- (1) Ax = b
- $-(2) yA = 0, yb \neq 0$

Célfüggvény korlátossága

Tegyük fel, hogy $Ax \leq b$ megoldható, c tetszőleges adott vektor. Ekkor az alábbi állítások ekvivalensek:

- (1) az $Ax \leq b$ megoldáshalmazán cx felülről korlátos,

- (2) nincs megoldása az $Az \leq 0,\, cz > 0$ rendszernek,
- (3) van megoldása az $yA=c,\,y\geq 0$ rendszernek.

Témakörök: A lineáris programozás dualitástétele (két alakban). A lineáris programozás alapfeladatának bonyolultsága (biz. nélkül).

LP feladatok alakjai

Drakula Művek példája c = (12,12) célfüggvény mellett:

Primal feladat	Dudlis feladat	Dualis ekvivalens
max {12x1+12x2}	min Elby, +16y2 }	nin {18y1 + 16 y2}
ha	ha	ha
$1x_1 + 3x_2 \le 18$	Ly1+4y2-45-12	2y1+4y2 ≥12
4x, + x2 ≤ 16	341+42-44=12	3y1+y2 ≥12
$x_{1} \geq 0$	y1≥ 0	y, ≥0
X ₂ ≥0	y2≥0	y2 ≥0
	y ₃ ≥0	
	y4 ≥0	

Megjegyzés: y_3 és y_4 elhagyása a rendszerből nem befolyásolja a megoldhatóságot, sem a célfüggvényértéket. Az ekvivalens alak már könnyen ábrázolható grafikusan a síkon. Ha a primál feladatban elő van írva a változók nemnegatív értékűsége, akkor a duális esetében sem szabad erről megfeledkezni!

Dualitás tétel

Tétel. Ha a $max\{cx : Ax \leq b\}$ primál program megoldható és felülről korlátos:

- 1. $a \min\{yb: yA = c, y \ge 0\}$ duális program is megoldható és alulról korlátos,
- 2. a primál programnak létezik maximuma és a duális programnak létezik minimuma,

3. $továbbá ezek megegyeznek: max\{cx : Ax \le b\} = min\{yb : yA = c, y \ge 0\}$

Megjegyzés: (2)-re szükség van, mert egy számhalmaz felülről korlátosságából általában nem következik, hogy létezik maximuma.

Ekvivalens alak

Tétel. Ha a $max\{cx : AX \leq b, x \geq 0\}$ primál program megoldható és felülről korlátos:

- 1. a $min\{yb: yA \geq c, y \geq 0\}$ duális program is megoldható és alulról korlátos,
- 2. a primál programnak létezik maximuma és a duális programnak létezik minimuma,
- 3. továbbá ezek megegyeznek: $\max\{cx: AX \leq b, x \geq 0\} = \min\{yb: yA \geq c, y \geq 0\}$

Bonyolultság

LP feladat, eldöntési problémaként megfogalmazva

Van-e az $Ax \leq b$ feltételt kielégítő x vektorok között olyan, amelyre $cx \geq t$?

- NP-beli: tanú egy ilyen x
- co-NP-beli: ha cx < t, akkor a duális megoldása (y) tanú erre
- (a tanúk polinomiális méretűek)

Módszerek

- Szimplex módszer (1947, Dantzig): nem polinomiális, de a gyakorlati alkalmazások során gyors
- Ellipszoid módszer (1979, Hacsijan): polinomiális, de a gyakorlati alkalmazások során lassú
- Belső pontos módszerek (1984, Karmarkar): polinomiális, a gyakorlati alkalmazások során eredményes, de nem elterjedt

Témakörök: A lineáris és egészértékű programozás alkalmazása páros gráfokra és intervallumrendszerekre: Egerváry tétele, intervallumrendszerek egyenletes színezése.

Definíció (Illeszkedési mátrix). Legyen n pontú gráfnak e éle és definiáljuk az $n \times e$ méretű $B(G) = b_{ij}$ mátrix elemeit, hogy:

Tétel. Minden irányított gráf illeszkedési mátrixa TU.

Bizonyítás (Teljes indukció). Válasszunk M $k \times k$ -as részmátrixot.

- ha k=1, akkor nyilvánvaló az állítás, hisz minden elem 0 vagy ± 1
- $ha \ k \geq 2 \ \textit{\'es}$:
  - M-nek van olyan oszlopa, melyben legfeljebb egy nemnulla elem van, akkor fejtsük ki detM-et eszerint az oszlop szerint, ekkor az indukciós feltétel szerint készen vagyunk.
  - egyébként minden oszlopban egy +1 és egy -1 elem van, ekkor M sorainak összege nullvektor, a determináns 0.

Tétel. Páros gráf illeszkedési mátrixa TU.

Bizonyítás. Irányítsuk G(A, B, E) páros gráf éleit úgy, hogy minden él A-ból B-be mutasson. Ekkor az előző tétel szerint B(G) TU. A B-hez tartozó sorokat szorozzuk -1-gyel, de ez nem változtat TU tulajdonságon.

Témakörök: Matroid definíciója, alapfogalmak (bázis, rang, kör). Példák: lineáris matroid (mátrixmatroid), grafikus matroid, uniform matroid. A rangfüggvény szubmodularitása.

Mohó algoritmus

Olyan algoritmus, amely a következők szerint működik:

- Adott: E, F és w, ahol F nem üres halmazrendszer, leszálló, w nemnegatív.
- Kiindulás: $0 \in F$ megengedett megoldásból.

Ha a pillanatnyi megoldás $X \subset E$, és létezik olyan elem, melyet X-hez hozzávéve az új halmaz is F-ben van, akkor legyen e olyan elem, melyre:

 $w(e) = max\{w(e') : e' \in E - X : X + e' \in F\}$ és legyen az új halmaz X + e. Ha nincs hozzávehető elem, akkor készen vagyunk.

Matroid

Definíció. Egy E alaphalmazon értelmezett, nemüres, leszálló halmazrendszer metroid, ha tetszőleges nemnegatív súlyfüggvényre a mohó algoritmus optimális - maximális súlyú - megoldást ad.

Fügetlenségi aximómák

Legyen F olyan halmazrendszer E-n, melyre teljesül az alábbi 2 feltétel:

- (F1) $\emptyset \in F$,
- (F1) ha $Y \subseteq X$ és $X \in F$, akkor $Y \in F$.

Ekkor M = (E, F) akkor és csak akkor matroid, ha teljesül az alábbi:

– (F3) Ha $X, Y \in F$ és |X| > |Y|, akkor létezik olyan $x \in X - Y$, melyre $Y + x \in F$.

Alapfogalmak

- Független halmazok: M = (E, F) matroidban az alaphalmaz F-hez tartozó részhalmazai.
- Összefüggő halmaz: ha $X \subseteq E$ és $X \notin F$, akkor X összefüggő.
- Bázisok: a maximális (nem bővíthető) független halmazok.
- Körök: a tartalmazásra nézve minimális összefüggő halmazok.
- Hurok: az egyelemű kör.
- Rang: $X \subseteq E$ halmaz ranja r(X) egy X-beli maxfüggetlen halmaz mérete.
- Rangfüggvény: $r: 2^E \to \mathbb{Z}$ függvény (a matroid rangja t, ha r(E) = t).

Lemma. M = (E, F) matroid, $A \subseteq E$. Ha X_1 és X_2 maxfüggetlen halmazok A-ban, akkor $|X_1| = |X_2|$.

Példák

- Grafikus matroid: G gráf által indukált matroid, melynek független halmazai a G-beli erdők. Jele: M(G), másik neve: körmatroid.
- Lineáris matroid: valamely mátrix oszlopvektorai által indukált matroid. Másik neve: mátrixmatroid.
- Uniform matroid: F az n elemű E alaphalmaz összes legfeljebb k elemű halmazából áll $(0 \le k \le n)$. Ekkor (E, F) matroid. Jele: $U_{n,k}$, $U_{n,n}$ a teljes vagy szabad matroid, $U_{n,0}$ a triviális matroid.

Tétel. Egy uniform matroid grafikus, ha $U_{n,0}$, $U_{n,1}$, $U_{n,n-1}$ vagy $U_{n,n}$ alakú.

Rangfüggvény szubmodularitása

Legyen R egy matroid rangfüggvénye, ekkor:

- $(R1) r(\emptyset) = 0,$
- (R2) $r(X) \leq |X|$, minden $X \subseteq E$ -re,
- (R3) $r(Y) \le r(X)$, ha $Y \subseteq X$,
- $-(R4) r(X) + r(Y) \ge r(X \cap Y) + r(X \cup Y)$ minden $X, Y \subseteq E$ halmazpárra.

Fordítva: ha r egy egészértékű függvény E részhalmazain, melyre (R1)-(R4) teljesülnek, akkor r egy M=(E,F) matroid rangfüggvénye, ahol: $F=\{H:r(H)=|H|\}$

Témakörök: Mohó algoritmus matroidon. Matroid megadása rangfüggvényével, bázisaival (biz. nélkül). Matroid duálisa, a duális matroid rangfüggvénye.

Mohó algoritmus (röviden)

Legyen M=(E,F) matroid, $w:E\to\mathbb{R}_+$ nemnegatív súlyfüggvény. Keressük a maximális összsúlyú független halmazt, azaz: $\max_{X\in F}\sum_{e\in X}w(e)$.

A mohó algoritmus tetszőleges matroidra és súlyfüggvényre optimális (maximális összsúlyú) megoldást ad.

Matroid megadása

Függetlenségi axiómákkal (lásd: előző tétel).

Megadás bázisokkal

- (B1) $B \neq \emptyset$,
- (B2) $|X_1| = |X_2|$ minden $X_1, X_2 \in B$ -re,
- (B3) ha $X_1, X_2 \in B$ és $e_1 \in X_1$, akkor létezik olyan $e_2 \in X_2$, melyre $X_1 e_1 + e_2 \in B$.

Fordítva: ha (E, B) egy halmazrendszer a (B1), (B2) és (B3) tulajdonságokkal, akkor M = (E, F) matroidot alkot, ahol: $F = \{H : H \subseteq B\}$ valamely $B \in B$ -re.

Megadás rangfüggvénnyel

Lásd: korábban

Egyéb fogalmak

Definíció (Lezárt). (E, F) matroidban egy $X \subseteq E$ halmaz lezártja egy maximális olyan halmaz, mely tartalmazza X-et és rangja megegyezik X rangjával. Jele: $\overline{X}$.

Definíció (Zárt halmaz). egy X halmaz zárt, ha $X = \overline{X}$.

Definíció (Izomorfia). Két matroid izomorf, ha létezik olyan bijekció a két alaphalmaz között, mely független halmazt független halmazba visz. Jele: $M \equiv M'$.

Duális

M=(E,F), és M duálisának alaphalmaza legyen E, és egy $X\subseteq E$ halmaz akkor legyen az új halmazrendszer eleme, ha E-X tartalmaz M-beli bázist. Ezt a halmazt jelöljük F^* -al.

Definíció. M = (E, F) matroid bázisai $B = \{B_1, B_2, \dots, E - B_n\}$. Ebből már adódik F^* .

Tétel (Duális matroid tétel). Az $M^* = (E, F^*)$ matroid.

$$FYI: (M^*)^* \equiv M$$

Példa

 $M = U_{5,2}$:

- M-ben minden legfeljebb 2-elemű halmaz független,
- a duálisban azon halmazok függetlenek, amelyek komplementerei tartalmaznak M-beli bázist, azaz 2-elemű halmazt,
- ezek a legfeljebb 3-elemű halmazok, tehát $M^* = U_{5,3}$.

Duális rangfüggvény

$$r^*(X) = |X| - r(E) + r(E - X)$$

Témakörök: Elhagyás és összehúzás. Matroidok direkt összege, összefüggősége. T test felett reprezentálható matroid duálisának T feletti reprezentálhatósága.

Elhagyás/törlés

Összehúzás

Direkt összeg

Összefüggőség

T-test feletti reprezentáció

Konstrukció

Témakörök: Grafikus, kografikus, reguláris, bináris és lineáris matroid fogalma, ezek kapcsolata (ebből bizonyítás csak a grafikus és reguláris matroidok közötti kapcsolatra), példák. Fano-matroid, példa nemlineáris matroidra. Bináris, reguláris és grafikus matroidok jellemzése tiltott minorokkal: Tutte tételei (biz. nélkül).

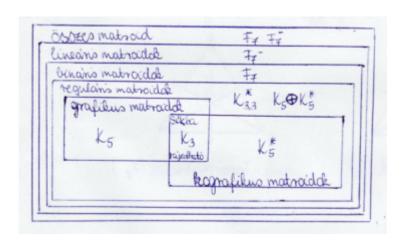
Matroid osztályok

Grafikus vagy körmatroid: G gráf által indukált matroid, melyben $E = \{G \text{ élei}\}, F = \{G \text{-beli erdők}\}.$

Kografikus: grafikus matroid duálisa kografikus. Reguláris: tetszőleges test felett reprezentálható.

 ${\bf Bin\acute{a}ris:}$ a kételemű (bináris) test felett reprezentálható.

Lineáris: van olyan test, ami felett reprezentálható.

Tétel. Grafikus matroid bármely test felett reprezentálható (reguláris).

Tétel. Ha M=(E,F) reprezentálható az F test felett, akkor M^* is. $\Rightarrow$ A kografikus matroidok is regulárisak!

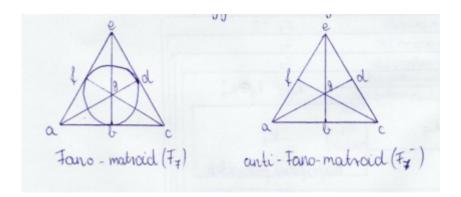
Karakterisztika

Ha az F testhez van olyan pozitív egész k, melyre teljesül, hogy az $x + x + \cdots + x$ (k tagú) összeg értéke minden $x \in F$ elemre zérus, akkor a legkisebb ilyen k szám a test karakterisztikája. (Minden véges testnek van karakterisztikája, ami mindig egy prím.)

Fano matroid

Adott a hételemű halmaz: $\{a, b, c, d, e, f, g\}$.

- minden legfeljebb kételemű halmaz független
- minden legalább négyelemű halmaz összefüggő
- a háromeleműek közül azok függetlenek, melyeket nem köt össze vonal az ábrán

Tutte tételei

- M matroid bináris $\Leftrightarrow$ nem tartalmaz minorként $U_{4,2}$ matroidot.
- M matroid reguláris $\Leftrightarrow$ nem tartalmaz minorként $U_{4,2},\,F_7$ és F_7^* matroidokat.
- M matroid grafikus ⇔ nem tartalmaz minorként $U_{4,2}$; F_7 , F_7^* , $M^*(K_5)$ és $M^*(K_{3,3})$ matroidokat.

Témakörök: Matroidok összege. k-matroid metszet probléma, ennek bonyolultsága $k \geq 3$ esetén.

Matroidok összege

 $M_1=(E,F_1)$ és $M_2=(E,F_2)$ matroidok összege $M_1\vee M_2=(E,F')$, ahol $X\in F'\Leftrightarrow \exists X_1,X_2,$ hogy $X=X_1\cup X_2$ és $X_1\in F_1$, valamint $X_2\in F_2$. (Azaz előáll egy F_1 -beli és egy F_2 -beli elem uniójaként.)

Tétel. A függetlenségi aximómák segítségével bizonyítható, hogy matroidok összege is matroid. (F(3)-mat kell belátni.)

Matroidok metszete

 $M_1=(E,F_1)$ és $M_2=(E,F_2)$ matroidok metszete: $M_1\cap M_2=(E,F_1\cap F_2)$ halmazrend-szer

Tétel. Két matroid metszete nem feltétlen matroid.

(Súlyozott) matroid metszet probléma (k-MMP vagy $MMP_k)$

Két matroid metszetének egy minimális méretű vagy súlyú elemét keressük.

Adott: k db matroid közös alaphalmazon: $M_i = (E, F_i), i = 1, 2, \dots, k$

Kérdés: létezik-e valamely konstans p-re p méretű halmaz $\cap F_i$ -ben?

Azaz:
$$\exists$$
-e $X \subseteq E: |X| \ge p: X \in \bigcap_{i=1}^k F_i$

Bonyolultság

- -k = 1,2 esetén: polinomiális (Mohó algoritmus)
- $-k \ge 3$ esetén: NP-teljes (Hamilton-út keresése)

Témakörök: A k-matroid partíciós probléma, ennek algoritmikus megoldása. A 2-matroid-metszet feladat visszavezetése matroid partíciós problémára.

k-matroid partíciós probléma (k-MPP vagy MPP_k)

Adott: k db matroid: $M_i = (E, F_i), i = 1, 2, \dots, k$

Kérdés: a matroidok összege a szabadmatroidot adja-e, vagyis E előáll-e $E_1 \cap \cdots \cap E_k$ alakban úgy, hogy $E_i \in F_i \forall i$ -re.

Feltehető, hogy az E_i halmazok diszjunktak, ezért hívják a feladatott MPP-nak.

Bonyolultság

- MPP $_{\rm k}$ NP-beli, mert tanú rá egy partícionálás és a tanú polinom (lineáris) iidőben ellenőrizhető.
- MPP_k co-NP-beli, mert tanú rá egy $X \subseteq E$ halmaz, ami biztosan összefüggő az összegben, azaz $|X| > \sum r_i(X)$.
- MPP_k P-beli.

Algoritmus

Induljunk ki $\forall i E_i = \emptyset$ állapotból. Ekkor $E_i \in F_i$.

Az E_i halmazokat addig bővítjük, amíg az uniójuk E nem lesz, vagy ha nem bővíthető, mutatunk egy X tanút.

A bővítéshez bevezetünk egy n + k pontú irányított segédgráfot, melynek:

- csúcsai E elemei $\cup \{p_1, \dots, p_k\}$. p_i az E_i partíció segédpontja
- $(x \to p_i) \in E(G)$, ha $x \notin E_i$ és $E_i \cup \{x\} \in F_i$ Az ilyen típusú élek azt jelképezik, hogy az E_i partícióba felvehető x a függetlenség megsértése nélkül.
- $-(x \to y) \in E(G)$, ha $\exists i : x \notin E_i, y \in E_i, E_i \cup \{x\} \notin F_i$, de $E_i \cup \{x\} \{y\} \in F_i$ Az ilyen típusú élek azt jelentik, hogy az E_i partícióban az y elem kicserélhető x-re a függetlenség megsértése nélkül.

Lépések

- 1. Megkeressük a legrövidebb irányított utat $(E-\cup E_i)$ -ből $\{p_1,\cdots,p_k\}$ -ba.
- 2. Ha van ilyen út, javítunk az út mentén, azaz végrehajtjuk a cseréket. $\cup E_i$ mérete 1-gyel nő.

Azért kell a legrövidebb úton végigmenni, mert különben nem garantált, hogy a cserék során nem sérül a partíciók függetlensége.

– 3. Különben STOP, nemleges a válasz, és a tanú az $(E - \cup E_i)$ -ből irányított úton elérhető pontok halmaza.

2-matroid-metszet probléma

MMP_k (emlék)

Adott: k db matroid: $M_i = (E, F_i), i = 1, 2, \dots, k$ és egy p egész szám

Kérdés: létezik-e F_i -knek legalább p méretű közös elemük?

Tétel. $MMP_2 \in P$

Definíció (Csonkolt). M = (E, F) csonkoltja M' = (E, F'), ahol F' az F elemeit tartalmazza a bázisok kivételével. A matroid rangja ettől 1-gyel csökken.

Témakörök: k-polimatroid rangfüggvény fogalma. A 2-polimatroid-matching probléma, ennek bonyolultsága, Lovász tétele (biz. nélkül).

k-polimatroid rangfüggvény

 $f:2^E\to \mathbb{N}$ egy k-polimatroid rangfüggvény, ha teljesülnek rá az alábbi axiómák:

- $-(1) r(\emptyset) = 0,$
- $-(2) r(\lbrace x \rbrace) \leq k, \forall x \in E \text{ elember },$
- $-(3) X \subseteq Y \Rightarrow r(X) \le r(Y),$
- $(4) r(X) + r(Y) \ge r(X \cap Y) + r(X \cup Y).$

Általánosítása a matroid rangfüggvénynek, értsd:

k=1: speciális eset: $r(\lbrace x\rbrace)\leq 1$, ekkor R egy matroid rangfüggvénye.

Megjegyzés: $r(\{x\}) \le k$ -val ekvivalens az $r(X) \le k|X|$, illetve az $r(X \cap Y) \le r(X) + k|Y|$ axióma.

k-polimatroid matching probléma (k-PMM)

Definició. $X \subseteq E$ k-polimatroid matching, ha r(X) = k|X| equenlőség fennáll.

Definíció. k-polimatroid matching probléma:

Adott: $r \ és \ t \in \mathbb{N}$

Kérdés: van-e legalább T elemű k-polimatroid matching?

Speciális esetek

- Input: tetszőleges G gráf, $t \in \mathbb{N}$. Kérdés: $\nu(G) \geq t$? 2-PMM-ként megfogalmazva: r(X) = |X| által lefedett pontok halmaza $|\leq 2|X|$ A 2-matching épp a közönséges párosításnak felel meg (innen az elnevezés).
- Input: két maroid, $t \in \mathbb{N}$. Kérdés: létezik-e $X \subseteq E$, $|X| \ge t$, $X \in F_1 \cap F_2$ (matroid metszet probléma)?

2-PMM-ként megfogalmazva: $f(X) = r_1(X) + r_2(X) \le 2|X|$

• Az utolsó két probléma közös speciális esete: páros gráfban $\nu(G) \geq t$? Megoldás: a 2. probléma leképezése a 3.-ra: M_1 grafikus matroidban e_1 és e_2 párhuzamos élek, ha e_1 -nek és e_2 -nek felül van egy közös pontja. M_2 -t hasonlóan értelmezzük a páros gráf alsó ponthalmazán.

Bonyolultság

- $-\ k \geq 3$ eset: NP-nehéz, mert speciális esetként tartalmazza a k-MMP-t.
- -k=2 eset: "matroidpárosítási probléma", speciális esetként tartalmazza 2-MMP-t.

Tétel. A matroidpárosítási probléma (2-PMM) teljes általánosságban nem oldható meg polinomidőben. A teljes általánosságban kifejezés a függvény megadási módjára vonatkozik: azt jelenti, hogy bármely $X \subseteq E$ részhalmazra egységnyi idő alatt megtudhatjuk r(X) értékét, de ettől eltekintve a 2-polimatroid rangfüggvényről semmit sem tudunk.

Lovász László tétele

"Legfontosabb speciális eset."

Tétel. Vegyünk egy $k \times 2n$ méretű valós M mátrixot, oszlopai legyenek rendre $M = (a_1, b_1, a_2, b_2, \dots, a_n, b_b)$ majd definiáljunk az $I = \{1, 2, \dots, n\}$ indexhalmazon egy r függvényt úgy, hogy $X \subseteq I$ esetén legyen r(X) az $\bigcup_{i \in X} \{a_i, b_i\}$ vektorhalmaz által kifeszített altér dimenziója. Könnyű látni, hogy ilyenkor r egy 2-polimatroid rangfüggvény.

Tétel. A matroidpárosítási probléma polinomidőben megoldható, ha a 2-polimatroid rangfüggvény egy adott valós elemű M mátrixból a fent leírt módon nyerhető.